

CONVENI DE COL·LABORACIÓ ENTRE EL SERVEI CATALÀ DE LA SALUT I EL CONSELL DE COL·LEGIS FARMACÈUTICS DE CATALUNYA QUE TÉ PER OBJECTE DESENVOLUPAR UN PROGRAMA D'EDUCACIÓ SANITÀRIA SOBRE EL BON ÚS DELS MEDICAMENTS EN EL MARC DE LA MILLORA DE L'ÚS RACIONAL DELS MEDICAMENTS PER AL PERÍODE 2024-2025

REUNITS:

D'una part, el senyor Ramon Canal i Comaposada, director del Servei Català de la Salut (CatSalut), que actua en el seu nom i representació de conformitat amb les facultats que li confereix l'article 17 de la Llei 15/1990, de 9 de juliol, d'ordenació sanitària de Catalunya, i en virtut de l'Acord del Consell de Direcció del CatSalut, de 31 de gener de 2022, de delegació de funcions d'aquest òrgan en la persona titular de la seva direcció, fet públic per la Resolució SLT/627/2022 (DOGC núm. 8624, d'11.03.2022).

I de l'altra, el senyor Jordi Casas i Sánchez, president del Consell de Col·legis Farmacèutics de Catalunya (CCFC), que actua en el seu nom i representació de conformitat amb les facultats conferides per l'article 11.1.a) dels Estatuts d'aquest Consell.

EXPOSEN:

- I. Que el Programa d'educació sanitària per al bon ús dels medicaments (PESBUM) és una iniciativa que consta de xerrades informatives impartides per farmacèutics comunitaris que té per objectiu augmentar el coneixement sobre l'ús dels medicaments i millorar les habilitats en el seu maneig.
- II. Que el Programa es va posar en marxa l'any 2006, sota la direcció del Departament de Salut i en col·laboració amb l'Associació de Farmacèutics Rurals de Catalunya (AFRUC) i els col·legis oficials de farmacèutics de Lleida i Tarragona. L'any 2009 es va estendre l'experiència a l'àmbit territorial dels col·legis de Girona i Barcelona, abastant tot el territori de Catalunya. A partir de l'any 2014, el Programa va passar a ser coordinat pel CatSalut, amb la col·laboració del Consell de Col·legis Farmacèutics de Catalunya i els quatre col·legis oficials de farmacèutics de Catalunya.
- III. Que a partir de 2019 el Programa ha evolucionat des d'un plantejament centrat en la realitat de la gent gran a integrar d'altres espectres de població, en la mesura que el desenvolupament de diferents experiències ha permès constatar l'assoliment de resultats d'utilitat en col·lectius més

joves. Per aquest motiu, ha passat a dirigir-se al públic general i se n'ha ampliat l'aplicació a diferents franges d'edat i diferents col·lectius de població. Actualment, l'eix 5 del Pla de salut 2021-2025 preveu potenciar el Programa d'educació sanitària per al bon ús dels medicaments (PESBUM) a la farmàcia comunitària i l'educació de la població sobre el bon ús dels medicaments, específicament pel que fa al consum adequat dels antibiòtics.

- IV. Que el darrer marc regulador del Programa es va acordar mitjançant Conveni subscrit entre les parts en data 6 de setembre de 2022. Un cop executat, atès que els resultats obtinguts al llarg de les successives anualitats durant les quals s'ha aplicat han estat molt satisfactoris, tant pel que fa a la percepció dels participants com a l'impacte objectiu sobre els hàbits d'ús de medicaments, convé renovar en els seus mateixos termes amb una nova projecció cap al període 2024-2025.
- V. Que el desenvolupament del Programa implica una tasca de preparació i implementació que requereix la coordinació del CatSalut, a través de l'Àrea del Medicament, i del CCFC, a través dels col·legis oficials de farmacèutics. Inclou l'organització de xerrades sobre medicaments impartides per farmacèutics comunitaris, el disseny i l'elaboració del material de suport de les sessions, la coordinació per part dels diferents col·legis de farmacèutics als seus respectius àmbits territorials d'influència i la formació als farmacèutics, entre altres aspectes.
- VI. Que el Concert d'atenció farmacèutica vigent entre el CatSalut i el CCFC (text refós de 29 d'abril de 2021), i les modificacions posteriors i vigents, estableixen i regulen el marc de relacions entre ambdues entitats en allò que afecta la forma i les condicions en què la població assistida pel Sistema Nacional de Salut ha d'obtenir l'atenció farmacèutica a la qual té dret per llei a les oficines de farmàcia de Catalunya.
- VII. Que els recursos destinats a aquest Programa provenen del fons generat a partir de la Resolució de data 18 de març de 2015, de l'Acord sobre facturació electrònica i programes d'ús racional del medicament, subscrit en data 28 de novembre de 2012 per ambdues parts, i en concret de l'aplicació de la clàusula tercera de l'Acord de 18 de març de 2015. El fons generat s'anomena Fons de facturació electrònica i programes d'ús racional dels medicaments, i el CCFC manifesta de forma expressa que es troba sota la seva gestió (amb el benentès que ha de pactar una destinació de mutu acord amb el CatSalut).
- VIII. Que atesos els bons resultats obtinguts en l'avaluació del Programa, el CatSalut i el CCFC acorden donar continuïtat per al nou període previst a la incorporació del Programa d'educació sanitària sobre el bon ús dels

medicaments com a annex al Concert d'atenció farmacèutica de Catalunya.

En virtut del que s'exposa, ambdues parts acorden subscriure aquest Conveni de col·laboració de conformitat amb les següents

CLÀUSULES:

Primera. Objecte

1. L'objecte d'aquest Conveni és establir un marc de col·laboració institucional estable entre el Servei Català de la Salut (CatSalut) i el Consell de Col·legis Farmacèutics de Catalunya (CCFC) destinat a promoure l'aplicació del Programa d'educació sanitària per al bon ús dels medicaments a Catalunya (PESBUM) per al període 2024-2025. Ambdues parts acorden la seva configuració jurídica com un annex al Concert d'atenció farmacèutica formalitzat entre elles.
2. Inicialment, el Programa es va enfocar als col·lectius de gent gran, que es consideraven en situació de major necessitat atenent a les seves circumstàncies territorials i socials i la resta de variables que es consideraven rellevants segons els criteris del Programa. Pels mateixos motius, necessitats i expectatives d'obtenció de resultats, s'ha acordat ampliar l'aplicació a altres franges d'edat i diferents col·lectius de població.
3. La finalitat del Programa d'educació sanitària és apropar a la població la figura del farmacèutic com a agent de salut de proximitat expert en l'ús dels medicaments, amb la intenció de potenciar i generalitzar la millora de l'ús racional dels medicaments a partir de criteris de coneixement, prudència i millora de la qualitat assistencial en termes pragmàtics.

Segona. Plantejament i desenvolupament del Programa

1. El contingut del Programa es detalla a l'annex 1 d'aquest Conveni.
2. El CatSalut té assignada la coordinació estratègica del Programa.
3. Correspon al CCFC la gestió pràctica del Programa, amb l'obligació d'ajustar-se a aquest Conveni per al seu desenvolupament. En el marc d'aquesta distribució de funcions, el CCFC ha de presentar al CatSalut una memòria anual de l'activitat desenvolupada en el marc del Programa per al període de col·laboració, que ha de servir per a la seva valoració, la introducció de millores i l'establiment de prioritats en el futur en el supòsit que la col·laboració tingui continuïtat.
4. Per tal de procurar una distribució homogènia de sessions a nivell territorial i

garantir l'existència de fons possibles per a tots els centres educatius que desitgin participar en aquest programa, es limitarà el nombre de sessions de les que cada centre se'n pugui beneficiar en funció de les previsions de demanda.

5. La implementació del Programa es fonamenta en una implicació activa i constant dels farmacèutics comunitaris de les oficines de farmàcia en les localitats de cada territori on es desenvolupi. Requereix la seva participació voluntària, en tots els casos subjecta a un procediment de selecció basat en criteris de capacitat i proximitat, sempre sota el principi d'igualtat. Les sessions s'han de repartir entre els farmacèutics de les localitats on hi hagi demanda. En cas de no haver-hi farmacèutics disponibles, es podran cobrir amb altres farmacèutics, garantint-ne el seu accés equitatiu i vetllant per la màxima homogeneïtat territorial possible. Els responsables de la gestió tècnica del Programa designats pel CCFC han d'acordar amb el CatSalut la sistemàtica per a la millor difusió possible en el territori i han d'arbitrar els mecanismes de selecció dels farmacèutics comunitaris que vulguin participar-hi, sota criteris oberts i de transparència, per sumar a les actuacions pròpies del Programa els farmacèutics comunitaris que reuneixin les millors característiques objectives en cada supòsit.
6. Els farmacèutics comunitaris seleccionats han de participar en un curs d'habilitats formatives i comunicatives, adreçat explícitament a atendre les necessitats del Programa en aquest àmbit, per facilitar el compliment dels objectius corresponents segons l'orientació i les característiques concretes que es plantegin. Els cursos amb aquest objecte els han d'organitzar els col·legis que integren el CCFC en els seus respectius àmbits d'influència territorial, s'han de finançar amb càrrec als fons previstos en aquest Conveni i han d'oferir continguts que han d'obeir en tots els casos a les directrius plantejades pel CatSalut en aquest sentit, en compliment de la seva funció de lideratge estratègic del Programa.
7. El finançament del Programa ha d'anar íntegrament a càrrec del CCFC a través dels fons anomenat Fons de facturació electrònica i programes d'ús racional dels medicaments.

L'import total acordat per a l'aplicació del Programa durant el període 2024-2025 previst per aquest Conveni és com a màxim de 151.168 euros, distribuït en 75.584 euros per al 2024 i 75.584 euros per al 2025, amb el desglossament per conceptes previstos en l'annex 1. L'import total i la seva destinació al Programa en els termes establerts per aquest Conveni ha estat objecte d'aprovació en data 5 de febrer de 2024 per la Comissió d'Atenció Farmacèutica de Catalunya prevista en el Concert vigent. En qualsevol cas, el CatSalut no hi ha d'aportar cap finançament addicional.

8. El CCFC es compromet a acreditar al CatSalut els pagaments realitzats amb càrrec als Fons de facturació electrònica i programes d'ús racional dels medicaments en el marc d'aquest Programa, abans de l'1 de març de l'any següent.

Tercera. Comissió de Seguiment

1. Amb l'objectiu de garantir la comunicació entre ambdós organismes, així com el desenvolupament i el seguiment d'aquest Conveni, es crea una Comissió de Seguiment de naturalesa tècnica integrada per dos representants de cadascuna de les parts, que s'ha de reunir de forma ordinària cada sis mesos o bé de forma extraordinària a petició d'alguna de les parts.
2. La creació d'aquesta Comissió de Seguiment no impedeix que s'estableixi un grup operatiu per treballar sobre diversos aspectes del Programa (elaboració de material, seguiment de sessions).

Quarta. Col·laboració institucional

1. Aquest Conveni es planteja en termes de gratuïtat per facilitar la col·laboració institucional entre les parts, sense que generi drets i obligacions de contingut econòmic exigibles jurídicament entre elles. Això sens perjudici que les necessitats de finançament del Programa, d'acord amb la clàusula segona, es vehiculen a partir de la disponibilitat de fons sota gestió exclusiva del CCFC, a aplicar en els termes col·laboratius previstos a la clàusula 2.7.
2. Sens perjudici del que s'ha exposat anteriorment, ambdues parts es comprometen al desenvolupament dels pactes d'aquest Conveni, sempre amb ple compliment de les normatives que els resulten d'aplicació en tots els àmbits afectats per la seva col·laboració, especialment pel que fa a la protecció de dades i la transparència.
3. Les parts poden proposar la revisió del Conveni en qualsevol moment de la seva vigència, a efectes d'incloure-hi les modificacions que resultin pertinents. La modificació ha d'exigir, en tot cas, el consentiment exprés manifestat per escrit per ambdues parts.

Cinquena. Vigència i causes de resolució del Conveni

Aquest Conveni estén la seva vigència del moment de la seva signatura fins al 31 de desembre del 2025. No obstant això, ambdues parts en reconeixen els efectes des de l'1 de gener de 2024, moment a partir del qual han vingut aplicant col·laboracions sota les condicions materials regulades pel Conveni. En tot cas, s'ha de resoldre de manera anticipada en cas de concurrència d'alguna de les causes següents:

- a) Mutu acord entre les parts, manifestat per escrit.
- b) Impossibilitat d'accedir als fons adequats per a la seva aplicació, que en tots els casos el CCFC ha de comunicar amb un preavís suficient d'un mes per comprometre el mínim possible el desenvolupament del Programa.
- c) Extinció o pèrdua de la vigència per qualsevol motiu del Concert d'atenció farmacèutica.
- d) Incompliment, per qualsevol de les parts, d'alguna de les clàusules del Conveni o de les seves obligacions legals.

Sisena. Compliment de les obligacions, resolució de conflictes i jurisdicció competent.

Les parts expressen el compromís de complir les obligacions respectives de bona fe i dur a bon terme totes i cadascuna de les negociacions que siguin necessàries per a complir aquest conveni de manera satisfactòria.

Qualsevol diferència que pugui sorgir de la interpretació i del compliment del conveni s'ha de resoldre de mutu acord entre les parts a través de la Comissió de Seguiment regulada a la clàusula tercera del present Conveni. En el supòsit que no s'arribés a cap acord en el si d'aquesta Comissió, les parts podran instar les accions que considerin oportunes en via administrativa i, posteriorment, davant de la jurisdicció contenciosa-administrativa.

I perquè consti als efectes oportuns, en prova de conformitat, les parts signen digitalment aquest document, en el lloc on es troben les seves respectives seus i a la data de la darrera de les signatures digitals.

Ramon Canal i Comaposada
Director
Servei Català de la Salut

Jordi Casas i Sánchez
President
Consell de Col·legis
Farmacèutics de Catalunya

Annex 1. Informe d'incorporació del Programa d'educació sanitària sobre el bon ús dels medicaments per a la millora de l'ús racional dels medicaments, en el marc del Concert d'atenció farmacèutica entre el CatSalut i el CCFC

a) Justificació i precedents

El Programa d'educació sanitària sobre el bon ús dels medicaments (PESBUM) és una iniciativa que consta de xerrades informatives impartides per farmacèutics comunitaris que té per objectiu augmentar el coneixement sobre l'ús dels medicaments i millorar les habilitats en el seu maneig. El Programa vol apropar a la població la figura del farmacèutic com a agent de salut de proximitat expert en l'ús dels medicaments.

L'any 2006 el Departament de Salut va posar en marxa el Programa en col·laboració amb l'Associació de Farmacèutics Rurals de Catalunya (AFRUC) i els Col·legis de Farmacèutics de Lleida i Tarragona amb vocació d'estendre l'experiència a tot el territori de Catalunya. Actualment, el Programa es troba estès a tot Catalunya i està coordinat pel CatSalut, amb la col·laboració del Consell de Col·legis Farmacèutics de Catalunya i els quatre col·legis oficials de farmacèutics de Catalunya.

Entre finals del 2021 i principis 2022 s'han subscrit convenis de col·laboració entre el Servei Català de la Salut (CatSalut), el Consell de Col·legis Farmacèutics de Catalunya (CCFC) i altres entitats per a la cessió de materials científics i didàctics del PESBUM. En concret, s'han formalitzat convenis amb l'Hospital Universitari de Tolosa i la Fundació Salut i Envelliment UAB.

L'any 2023 es van realitzar 355 sessions, 311 en l'àmbit convencional i 44 en l'àmbit educatiu, a més de 6.000 assistents.

Els temes oferts en l'edició 2023 van cobrir les temàtiques següents:

- El bon ús dels medicaments
- Importància de seguir bé els tractaments
- Què cal saber sobre els antibiòtics
- Què cal saber sobre el dolor
- Què cal saber sobre la diabetis
- Què cal saber sobre la hipercolesterolèmia
- Què cal saber sobre la hipertensió arterial
- Què cal saber de la salut bucodental I: problemes a les dents
- Què cal saber de la salut bucodental II: problemes a la cavitat oral
- Què cal saber de l'insomni
- Què cal saber de la incontinència urinària

- Què cal saber de les vacunes
- Què cal saber de la malaltia d'Alzheimer

El resultat de l'avaluació realitzada l'any 2019 mitjançant enquestes telefòniques assistides per ordinador mostra un grau de satisfacció molt elevat per part dels participants i un impacte sobre els hàbits d'ús dels medicaments. Els resultats obtinguts s'han comparat amb l'avaluació realitzada l'any 2016, que va emprar la mateixa metodologia.

Els principals resultats són:

- Gairebé dos de cada tres assistents ja havia anat a xerrades anteriors, dada significativament més elevada que l'observada el 2016. Es conclou que el Programa està consolidat.
- L'assistència a la xerrada ha comportat un canvi en els hàbits de consum dels medicaments en un 21,7% dels entrevistats el 2019 i en un 23,7% el 2016, segons manifesten.
- Més de nou de cada deu assistents consideren que el farmacèutic o farmacèutica coneixia bé la informació. També la gran majoria creu que les explicacions proporcionades eren entenedores. Nou de cada deu són de l'opinió que va promoure la participació activa dels assistents, augmentant significativament respecte l'any 2016.
- En les dues enquestes realitzades, més del 97,0% de les persones recomanaria la xerrada a algú.
- La satisfacció amb la xerrada és molt elevada: 8.9 punts de mitjana en una escala de 0 a 10 en l'enquesta realitzada el 2016 i 8.8 punts de mitjana en l'enquesta del 2019. En general, la satisfacció de les xerrades és alta en tots els segments (edat, gènere i salut percebuda), especialment entre aquelles persones que perceben la seva salut com a excel·lent o bona.
- La franja d'edat de fins a 64 anys, així com aquelles persones que perceben la seva salut com a regular o dolenta, són els que més manifesten haver implementat algun canvi en els hàbits de consum de medicaments a partir de la xerrada. No hi ha diferències significatives en aquest aspecte en funció del gènere.
- Atès que el canvi en els hàbits d'ús dels medicaments és major en franges d'edat < 65 anys i que aquest impacte positiu disminueix en les franges d'edat més altes, es proposa que el Programa no s'adreci únicament a la gent gran, sinó que en funció de les necessitats, els recursos disponibles i amb la conformitat prèvia del CatSalut, es puguin ampliar els col·lectius destinataris del Programa.

A més, amb la voluntat de potenciar aquest Programa, el 2022 es va establir una nova col·laboració amb la Secretaria de Salut Pública del Departament de Salut i el Departament d'Educació per tal d'estendre el PESBUM en l'àmbit educatiu,

adreçada als joves de l'etapa d'educació secundària. Per al 2024 i 2025 es preveu mantenir la col·laboració amb el Departament d'Educació i ampliar els cursos tant a l'etapa d'educació secundària com a l'etapa de batxillerat.

b) Objecte, descripció dels continguts i actors implicats

Objecte

Participació dels farmacèutics de les oficines de farmàcia (OF) en el Programa d'educació sanitària sobre el bon ús dels medicaments.

Descripció dels continguts

- **Desenvolupament de xerrades sobre medicaments** en què s'aborden aspectes rellevants sobre l'ús dels medicaments: compliment, efectes adversos, automedicació, etc.

Les xerrades són impartides per farmacèutics comunitaris i són de caire participatiu i pràctic, d'uns 45 minuts de durada. Els grups acostumen a ser de 5-25 persones. Les sessions es duen a terme en casals, farmàcies, centres cívics, etc., segons disponibilitat. Els locals elegits han de disposar d'equipament informàtic adient i garantir la bona accessibilitat per part dels usuaris. Les xerrades en l'àmbit educatiu s'han de dur a terme als centres educatius.

- **Elaboració i disseny del material digital de suport** de les sessions: serà elaborat pel CCFC i COF d'acord amb el temari i contingut consensuat amb el CatSalut. En les xerrades adreçades a públic juvenil, es comptarà amb la participació del Departament d'Educació.
- **Formació inicial dels farmacèutics**: l'oferirà el CCFC i els COF i se centrarà en el temari ofert i en facilitar eines comunicatives als formadors, que podran variar en funció del públic destinatari de les sessions.
- **Coordinació**: els col·legis de farmacèutics s'han de coordinar amb els diferents agents implicats per al desenvolupament de les xerrades (institucions, entitats, centres educatius, etc.).
- **Difusió de les sessions previstes mitjançant diverses eines i canals**: cartells, web, xarxes socials, etc. Així mateix, els farmacèutics han de facilitar informació sobre el PESBUM als usuaris que ho sol·licitin i fer difusió del Programa a través de les eines disponibles. També han d'informar els assistents sobre la possibilitat de participar en enquestes de satisfacció sobre el Programa.

Actors implicats

- Farmacèutic/a comunitari/a
 - Ciutadà/na
 - Col·legis oficials de farmacèutics de Catalunya
 - Consell de Col·legis Farmacèutics de Catalunya (CCFC)
 - Servei Català de la Salut (CatSalut)
 - Departament d'Educació
 - Entitats, institucions i centres educatius que manifestin la voluntat de col·laborar en el desenvolupament del Programa, cedint gratuïtament espais i/o altres tipus d'equipaments (informàtic, etc.) per al desenvolupament de les sessions
- c) Característiques tècniques d'implantació i aplicació efectiva (recursos, anàlisi de costos, impacte assistencial esperat)**

Recursos:

- Humans

- Farmacèutics comunitaris que s'ofereixin de forma voluntària a participar en el projecte i rebin la formació adient per oferir les xerrades del Programa.
- Professionals que donin suport a la coordinació del Programa per garantir que les sessions es duen a terme en les dates i els horaris previstos, en els espais adequats i amb els mitjans adients.

- Materials

- Material didàctic de suport.
- Material per a la complementació d'enquestes de satisfacció adreçades als usuaris.

- Formació

Formació específica inicial sobre el temari ofert en el marc del Programa.

- Avaluació

Recursos necessaris per dur a terme l'avaluació del Programa mitjançant enquestes de satisfacció adreçades als usuaris.

Anàlisi de costos

Previsió situació 2024

- ✓ Coordinació del Programa, difusió del Programa i formació als docents: 15.810 €, desglossats de la manera següent:
 - CCFC: 2.500 €
 - COFB: 3.500 € + IVA (21%)
 - COFL: 2.500 € + IVA (21%)
 - COFG: 2.500 € + IVA (21%)
 - COFT: 2.500 € + IVA (21%)
- ✓ Cost per xerrada (farmacèutic/a formador/a): 123,5 € + IVA (21%)
- ✓ Total de xerrades previstes, incloent l'àmbit educatiu: **400**
Import total 2024: 75.584 €

Previsió situació 2025

- ✓ Coordinació del Programa, difusió del Programa i formació als docents: 15.810 €, desglossats de la manera següent:
 - CCFC: 2.500 €
 - COFB: 3.500 € + IVA (21%)
 - COFL: 2.500 € + IVA (21%)
 - COFG: 2.500 € + IVA (21%)
 - COFT: 2.500 € + IVA (21%)
- ✓ Cost per xerrada (farmacèutic/a formador/a): 123,5 € + IVA (21%)
- ✓ Total de xerrades previstes, incloent l'àmbit educatiu: **400**
- ✓ **Import total 2025: 75.584 €**

Impacte assistencial

El Programa promou l'ús racional del medicament i facilita al públic diana les eines necessàries per tal de millorar el maneig del seu tractament, la qual cosa pot fer disminuir els errors de medicació, l'automedicació, millorar la detecció d'efectes adversos, etc.

L'impacte positiu es pot veure a partir del resultat de les enquestes realitzades el 2016 i 2019.

d) Indicadors de seguiment

El Programa té definits els indicadors i estàndards amb els quals s'avalua, i són:

- Nombre anual d'assistents a les xerrades, desglossat per àmbit (general/educació) i territori.
- Nombre anual de farmacèutics formadors que han participat.
- Nombre anual de xerrades realitzades, per regió sanitària i municipi.
- Grau de satisfacció dels usuaris.